

Mål C-490/19**Sammanfattning av begäran om förhandsavgörande enligt artikel 98.1 i domstolens rättegångsregler****Datum för ingivande:**

26 juni 2019

Domstol som begär förhandsavgörande:

Cour de cassation (Frankrike)

Datum för beslutet att begära förhandsavgörande:

19 juni 2019

Sökande:

Syndicat interprofessionnel de défense du fromage Morbier

Motpart:

Société Fromagère du Livradois SAS

I. Tvisten

- 1 Parterna i tvisten är å ena sidan syndicat interprofessionnel de défense du fromage Morbier (nedan kallad sammanslutningen), erkänd av Institut national des appellations d'origine (l'INAO) (Nationellt institut för ursprungsbeteckningar), den 18 juli 2007, som organism som verkar för att skydda "Morbier", och å andra sidan bolaget Fromagère du Livradois, som tillverkar och säljer ost.
- 2 "Morbier" är en ost som har en kontrollerad ursprungsbeteckning (AOC) sedan ett dekret av den 22 december 2000. I dekretet fastställdes ett geografiskt referensområde och de krav som ställdes för att kunna göra gällande ursprungsbeteckningen. I dekretet föreskrevs en övergångsperiod för företag utanför det geografiska området och som kontinuerligt tillverkade och sålde ostar under namnet "Morbier", i syfte att göra det möjligt för dem att använda namnet utan beteckningen AOC, till och med utgången av fristen på fem år efter offentliggörandet av Europeiska gemenskapernas kommissions registrering av ursprungsbeteckningen "Morbier" som skyddad ursprungsbeteckning (SUB) i enlighet med artikel 5 i förordning (EEG) nr 2081/92 av den 14 juli 1992 om

skydd för geografiska och ursprungs­beteckningar för jordbruks­produkter och livs­medel (EGT L 208, 1992, s. 1; svensk specialutgåva, område 3, volym 43, s. 153)

- 3 I dekretet av den 22 december 2000 beskrivs Morbier som ”ost som framställs av komjölk i form av pressad, ej upphettad ostmassa ... [som] har en svart, horisontell strimma i mitten, sammansmält och genomgående i hela osten ...”.
- 4 Med tillämpning av förordning (EG) nr 1241/2002* upptogs namnet ”Morbier” i registret över skyddade ursprungs­beteckningar. Produktspecifikationen, som i enlighet med artikel 4 i förordning nr 2081/92 hade ingetts till stöd för ansökan om skyddad ursprungs­beteckning i syfte att upptas i registret, ändrades något genom genomförandeförordning (EU) nr 1128/2013**:

”Morbier’ är en ost som framställs av opastöriserad komjölk ... [som] har en svart, horisontell strimma i mitten, sammansmält och genomgående i hela osten”.
- 5 Enligt dekretet av den 22 december 2000 tilläts bolaget Fromagère du Livradois, som tillverkade Morbier sedan år 1979, att använda namnet ”Morbier” utan märkningen SUB till och med den 11 juli 2007. Från och med det datumet ersattes namnet med ”Montboissié du Haut Livradois”.
- 6 Den 5 oktober 2001 ansökte dessutom bolaget Fromagère du Livradois i Förenta staterna om registrering av det amerikanska varumärket ”Morbier du Haut Livradois”, som bolaget år 2008 förnyade för 10 år, och den 5 november 2004 ansökte bolaget om registrering av det franska varumärket ”Montboissier” för varor i klass 29.
- 7 Sammanslutningen anklagade bolaget Fromagère du Livradois för intrång i den skyddade ursprungs­beteckningen och för illojal konkurrens och snyltande genom att tillverka och sälja en ost med samma visuella utseende som produkten ”Morbier” med skyddad ursprungs­beteckning, i syfte att skapa förväxling och nyttja ostens beryktade anseende, utan att behöva rätta sig efter produktspecifikationen för den skyddade ursprungs­beteckningen, och väckte talan mot bolaget Fromagère du Livradois den 22 augusti 2013 vid tribunal de grande

* Kommissionens förordning (EG) nr 1241/2002 av den 10 juli 2002 om komplettering av bilagan till förordning (EG) nr 2400/96 om upptagandet av vissa namn i ”Register över skyddade ursprungs­beteckningar och skyddade geografiska beteckningar” som föreskrivs i rådets förordning (EEG) nr 2081/92 om skydd för geografiska och ursprungs­beteckningar för jordbruks­produkter och livs­medel (Gailtaler Speck, Morbier, Queso Palmero eller Queso de la Palma, Exeretiko partheno eleolado Thrapsano, Turrón de Agramunt eller Torró d’Agramunt) (EGT L 181, 2002, s. 4).

** Kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 1128/2013 av den 7 november 2013 om godkännande av en mindre ändring av produktspecifikationen för en beteckning som tagits upp i registret över ursprungs­beteckningar och skyddade geografiska beteckningar (Morbier [SUB]) (EUT L 302, 2013, s. 7).

instance de Paris (Förstainstansdomstolen i Paris). Sammanslutningen yrkade att bolaget Fromagère du Livradois skulle förpliktas att upphöra med varje direkt eller indirekt kommersiellt bruk av den skyddade ursprungsbeteckningen ”Morbier” för produkter som inte omfattas av registreringen, varje missbruk, imitation eller anspelning på den skyddade ursprungsbeteckning ”Morbier”, alla andra osanna eller vilseledande uppgifter om ursprung, härkomst, beskaffenhet eller väsentliga egenskaper hos produkten på ett sätt som är ägnat att inge en oriktig föreställning om produktens verkliga ursprung, alla andra förfaranden som kan vilseleda konsumenten om produktens verkliga ursprung, och särskilt all användning av en svart strimma som delar osten i två delar, och yrkade att bolaget Fromagère du Livradois skulle ersätta den skada som uppkommit.

- 8 Genom dom av den 14 april 2016 ogillade tribunal de grande instance de Paris (Appellationsdomstolen i Paris) sammanslutningens samtliga yrkanden. Genom den överklagade domen fastställde cour d’appel de Paris domen.
- 9 Cour d’appel de Paris ansåg inte att bolaget Fromagère du Livradois hade gjort någon rättsstridig handling vid ansökan, användningen, förnyandet eller upprätthållandet av det amerikanska figurmärket ”Morbier du Haut Livradois” som innehöll ordet ”Morbier” eller vid användningen av namnet ”Morbier” på sina ostar. Cour d’appel de Paris ansåg inte heller att bolaget Fromagère du Livradois hade begått någon rättsstridig handling vid ansökan av det franska varumärket ”Montboissier” eller vid användningen av det.
- 10 Nämnda domstol ansåg även att försäljning av en ost som har en eller flera egenskaper som finns i produktspecifikation för Morbier och som således liknar Morbier, inte utgjorde någon rättsstridig handling. Cour d’appel de Paris angav först att bestämmelserna om skyddade ursprungsbeteckningar inte syftade till skydda en produkts utseende eller de egenskaper som är beskrivna i produktspecifikationen, utan produktens namn, vilket innebär att bestämmelserna inte förbjuder att en produkt tillverkas enligt samma teknik som fastställs i den standard som är tillämplig på den geografiska beteckningen, och erinrade om att om det inte finns någon exklusiv rätt utgör inte återgivandet av en produkts utseende någon rättsstridig handling, utan det omfattas av handels- och näringsfriheten. Därefter fann nämnda domstol att de egenskaper som sammanslutningen åberopade, bland annat det svarta, horisontella strecket, hörde till en historisk tradition och en uråldrig teknik som används för andra ostar, och dessa egenskaper hade Fromagère du Livradois till och med använt sig av innan den skyddade ursprungsbeteckningen erhöles och de grundade sig inte på några investeringar som sammanslutningen eller dess medlemmar hade gjort.

Cour d’appel ansåg att om endast osten ”Morbier”, med skyddad ursprungsbeteckning, hade rätt att använda medicinskt kol, borde bolaget Fromagère du Livradois ha varit skyldigt att ersätta det med polyfenol från druvor för att anpassa sig till den amerikanska lagstiftningen, så att dessa två ostar inte hade kunnat likställas på grund av denna egenskap. Cour d’appel angav att Fromagère du Livradois hade gjort gällande andra skillnader mellan osten

Montboissié och Morbier vilka bland annat avsåg användningen av pastöriserad mjölk för den första osten och opastöriserad för den sistnämnda, och slog fast att de två ostarna var olika och att sammanslutningen försökte utvidga skyddet för beteckningen ”Morbier” i ett illegitim kommersiellt syfte och i strid med principen om fri konkurrens.

- 11 Sammanslutningen överklagade domen till cour de cassation (Högsta domstolen).
- 12 Sammanslutning har först gjort gällande att en ursprungsbeteckning är skyddad mot alla andra förfaranden som kan vilseleda konsumenten om produktens verkliga ursprung. Genom att cour d’appel slog fast att endast användningen av den skyddade ursprungsbeteckningen är förbjuden, åsidosatte nämnda domstol artikel 13 i rådets förordning (EG) nr 510/2006 av den 20 mars 2006 om skydd av geografiska beteckningar och ursprungsbeteckningar för jordbruksprodukter och livsmedel (EUT L 93, 2006, s. 12), och artikel 13 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1151/2012 av den 21 november 2012 om kvalitetsordningar för jordbruksprodukter och livsmedel (EUT L 343, 2012, s. 1).
- 13 Sammanslutningen har vidare hävdade att Cour d’appel endast angav att de egenskaper som sammanslutningen åberopade omfattades av en historisk tradition och inte grundades på några investeringar som sammanslutningen eller dess medlemmar hade gjort, och att osten ”Montboissié”, som bolaget Fromagère du Livradois säljer sedan år 2007, skiljer sig från ”Morbier” utan att, såsom hade yrkats, undersöka om de förfaranden som bolaget Fromagère du Livradois använde sig av (i synnerhet återgivandet av den ”askgrå strimman” som är kännetecknande för Morbier och av ostens andra egenskaper) inte kunde vilseleda konsumenten om produktens verkliga ursprung. Därmed saknar avgörandet från cour d’appel rättslig grund enligt samma bestämmelser.
- 14 Sammanslutningen har även hävdade att cour d’appel de Paris åsidosatte dessa bestämmelser i och med att nämnda domstol ansåg att varken förnyandet av varumärket ”Morbier du Haut Livradois” år 2008 eller upprätthållandet av varumärket till dess att det ströks år 2013 utgjorde någon rättsstridig handling, eftersom bolaget Fromagère du Livradois hade hävdade att det inte hade använt varumärket från och med år 2007, trots att en ursprungsbeteckning är skyddad mot varje anspelning från konkurrerande kännetecken, oavsett om det konkurrerande kännetecknet används.
- 15 Sammanslutningen anser slutligen att cour d’appel de Paris åsidosatte dessa bestämmelser i och med att nämnda domstol endast angav att det inte hade visats att Fromagère du Livradois var ansvarigt för felaktig användning av namnet ”Morbier” efter den 11 juli 2007, utan att, såsom hade yrkats, undersöka om bolaget Fromagère du Livradois inte hade underlåtit att vidta alla nödvändiga åtgärder för att förhindra att tredje man, med vilka bolaget hade affärsförbindelser, använde namnet ”Morbier”, eftersom sammanslutningen för sin del inte hade ingett någon anmodan till en utomstående ekonomisk operatör, trots att en ursprungsbeteckning är skyddad mot varje otillåten anspelning som motparten

kunde förhindra och trots att den enda uppgiften om fakturorna från bolaget Fromagère du Livradois, enligt vilka bolagets ost skulle säljas under namnet Montboissié, var otillräcklig.

- 16 Dessutom avser en del av tvisten bestämmelser i fransk rätt om kontrollerade ursprungsbeteckningar, illojal konkurrens och civilrättsligt ansvar.

II. Tillämpliga bestämmelser

- 17 Europeiska unionen har infört ett skydd för skyddade ursprungsbeteckningar (SUB) och skyddade geografiska beteckningar (SGB) för jordbruksprodukter och livsmedel genom förordning nr 2081/92, som ersattes av förordning nr 510/2006 och därefter av förordning nr 1151/2012.
- 18 I artikel 13.1, som är gemensam för dessa tre förordningar, uppräknas följande typer av handlingar som är förbjudna:

”... Registrerade namn ska skyddas mot följande:

a) Varje direkt eller indirekt kommersiellt bruk av ett registrerat namn för produkter som inte omfattas av registreringen om produkterna är jämförbara med de produkter som har registrerats under namnet i fråga eller om användningen av det skyddade namnet innebär att produktens anseende exploateras, även när produkterna i fråga används som ingredienser.

b) Varje missbruk, imitation eller anspelning, även när produkternas eller tjänsternas verkliga ursprung anges eller det skyddade namnet har översatts eller åtföljs av uttryck som 'stil', 'typ', 'metod', 'sådan som tillverkas i', 'imitation', eller liknande, även när produkterna i fråga används som ingredienser.

c) Alla andra osanna eller vilseledande uppgifter om ursprung, härkomst, beskaffenhet eller väsentliga egenskaper hos produkten som anges på den inre eller yttre förpackningen, i reklammaterial eller handlingar gällande produkten i fråga, liksom paketering av produkten i en behållare som är ägnad att inge en oriktig föreställning om produktens verkliga ursprung.

d) Alla andra förfaranden som kan vilseleda konsumenten om produktens verkliga ursprung.”

III Bedömning av Cour de cassation

- 19 Sammanslutningen har gjort gällande att det framgår av artikel 13.1 i var och en av dessa förordningar att en skyddad ursprungsbeteckning inte enbart är skyddad mot användningen av det registrerade namnet i sig, utan även mot ”[a]lla andra förfaranden” än användning av och anspelning på det skyddade namnet, eftersom

ett sådant förfarande kan vilseleda konsumenten om produktens verkliga ursprung. Domstolarna i de lägre instanserna ska undersöka om de förfaranden som kan tillskrivas en ekonomisk aktör kan vilseleda konsumenten. Vilseledandet kan vara en följd av att produktens karaktäristiska presentation återges utan att det krävs att produktens namn återges för att det ska utgöra plagiat.

- 20 Sammanslutningen har gjort gällande att genom att cour d'appel i förevarande fall angav att endast användningen av namnet Morbier kunde utgöra ett intrång i den skyddade ursprungsbeteckningen "Morbier", gjorde nämnda domstol en bedömning som strider mot lydelsen i artikel 13 i ovannämnda förordningar och besvarade inte frågan om huruvida presentationen av "Montboissié" kunde vilseleda konsumenten genom att få denne att tro att det var fråga om ost från "Morbier".
- 21 Sammanslutningen har även angett att Cour d'appel endast konstaterade att de egenskaper som sammanslutningen hade åberopat omfattades av en historisk tradition, att de användes sedan år 1979 av bolaget Fromagère du Livradois och att de inte grundades på några investeringar som sammanslutningen hade gjort, trots att dessa uppgifter inte är av någon betydelse, eftersom alla förfaranden som syftar till att vilseleda konsumenten genom att förväxla osten "Montboissié" med osten "Morbier" var förbjudna sedan år 2007. Slutligen kritiserar sammanslutningen cour d'appel för att ha begränsat sig till de skillnader som framhölls av bolaget Fromagère du Livradois, som hade hävdade att bolagets ost var avsedd för matsalar och sjukhus, utan att konkret undersöka om bolagets förfaranden inte kunde vilseleda konsumenten om produktens verkliga ursprung.
- 22 Bolaget Fromagère du Livradois har å sin sida hävdade att en skyddad ursprungsbeteckning skyddar produkter från ett begränsat område, vilka är de enda som har rätt till det skyddade namnet. Den förbjuder inte andra producenter att tillverka och sälja liknande produkter, såvida de inte ger intryck av att de har rätt till den aktuella beteckningen och under förutsättning att inte försäljningen sker tillsammans med förfaranden som kan medföra förväxling, bland annat genom missbruk av eller anspelning på den skyddade beteckningen.
- 23 Bolaget har vidare gjort gällande att ett "förfaranden som kan vilseleda konsumenten om produktens verkliga ursprung", i den mening som avses i artikel 13 d i förordningarna, nödvändigtvis ska avse produktens ursprung. Det ska således röra sig om ett förfarande som får konsumenten att tro att det är fråga om en produkt med rätt till den aktuella skyddade ursprungsbeteckningen. Bolaget anser att detta "förfarande" inte endast kan vara en följd av produktens utseende i sig, utan någon märkning på förpackningen med hänvisning till det skyddade ursprunget.
- 24 Bolaget Fromagère du Livradois har åberopat yttranden från ministre de l'Économie, des Finances et de l'Industrie (ekonomi-, finans- och industriministern), yttranden från INAO (Institut national de l'origine et de la qualité) (Nationella institutet för ursprung och kvalitet), och slutligen ett

avgörande från Conseil d'État (France) (Högsta förvaltningsdomstolen, Frankrike) av den 5 november 2003 som avsåg talan mot dekretet av den 22 december 2000, vilka är ense om att det endast är förbjudet att använda beteckningen "Morbier" för ostar som är tillverkade utanför beteckningens område.

- 25 Bolaget har gjort gällande att cour d'appel erinrade om att det inte fanns något förbud mot att tillverka en produkt med samma teknik som är fastställd i den standard som är tillämplig på den geografiska beteckningen. Nämnda domstol gjorde därmed i förevarande fall en riktig bedömning när den ansåg att det endast var förbjudet att använda ett kännetecken som kunde utgöra ett missbruk av den skyddade ursprungsbeteckningen och att bolaget Fromagère du Livradois inte hade gjort sig skyldig till "förbjudna förfaranden" genom att fortsätta att producera och sälja de tillverkade ostarna. Cour d'appel tillade att det saknade betydelse att dessa ostar har en "askgrå strimma" som är karakteristiskt för Morbier, eller att de har samma "egenskaper". Genom en dom av den 5 november 2003, i en talan om ogiltigförklaring av dekretet av den 22 december 2000 om den kontrollerade ursprungsbeteckningen "Morbier" fann conseil d'État, att såväl de nationella som de gemenskapsrättsliga bestämmelser som reglerar skyddet för ursprungsbeteckningar syftar till att ge ett ökat värde till kvaliteten på de produkter som åtnjuter en registrerad beteckning, bland annat genom att kräva att produktion, bearbetning eller beredning sker inom ett begränsat område och att dessa bestämmelser inte utgör hinder för den fria rörligheten för andra produkter som inte kommer i åtnjutande av skyddet.
- 26 Europeiska unionens domstol tycks inte ha meddelat något avgörande om frågan i förevarande fall.
- 27 I "Riktlinjer för prövning av EU-varumärken", del B- Prövning, avsnitt 4 - Absoluta registreringshinder, kapitel 10 - Geografiska beteckningar, artikel 7.1 j i EU-varumärkesförordningen, punkt 3.4, "Andra vilseledande uppgifter och metoder", anger däremot Europeiska unionens Immaterialrättsmyndighet (nedan kallad EUIPO) avseende artikel 13.1 c och d i förordning nr 1151/2012 att även om det i hög grad beror på omständigheterna i varje enskilt fall, som därför måste bedömas var för sig, kan ett EU-varumärke anses vilseledande om det till exempel innehåller figurdelar som brukar associeras med det geografiska området i fråga (till exempel välkända historiska monument) eller återger en viss form för produkten. EUIPO preciserade att bestämmelserna ska tolkas restriktivt och att det endast "gäller ... EU-varumärken som avbildar... en unik form för produkten som beskrivs i specifikationerna för SUB/SGB."
- 28 Namn som utgörs av geografiska ord är vidare inte de enda kännetecken som har rätt till det skydd som föreskrivs i förordning nr 1151/2012. Vissa kännetecken, såväl ordkännetecken som icke ordkännetecken, är även skyddade i och med att de är en följd av de geografiska beteckningarna.
- 29 Det är således tillåtet att icke-geografiska traditionella beteckningar för vin och spritdrycker, såsom "méthode traditionnelle", "réserve", "clos", "village" eller

”château”, används för vissa beteckningar. EU-domstolen har godkänt att benämningen ”méthode champenoise” används för viner som har rätt till ursprungsbeteckningen ”Champagne” (dom av den 13 december 1994, SMW Winzersekt, C-306/93, EU:C:1994:407).

- 30 Det har även godtagits att vissa karaktäristiska former för en produkts geografiska ursprung kan vara förbehållet de produkter som har en skyddad ursprungsbeteckning. I artikel 56 och i bilaga VII, som det i artikeln hänvisas till, i förordning (EU) 2019/33 om komplettering av förordning (EU) nr 1308/2013* är flaskor av typen ”flûte d’Alsace” förbehållet viner av druvor som skördats på franskt territorium och som har de skyddade ursprungsbeteckningarna ”Alsace” eller ”vin d’Alsace”, ”Alsace Grand Cru”, ”Crépy”, ”Château-Grillet”, ”Côtes de Provence”, rött och rosé, ”Cassis”, ”Jurançon”, ”Jurançon sec”, ”Béarn”, ”Béarn-Bellocq”, rosé, och ”Tavel”, rosé.

I förordningen föreskrivs att en specifik typ av flaskform kan förbehållas viner med skyddad ursprungsbeteckning, under förutsättningen att förevarande typ ”uteslutande, beständigt och traditionellt [ska] ha använts sedan 25 år tillbaka för en vinprodukt som bär en särskild skyddad ursprungsbeteckning eller geografisk beteckning” och att ”[d]ess användning ska påminna konsumenterna om en vinprodukt som bär en särskild skyddad ursprungsbeteckning eller geografisk beteckning”. I förordningen anges följande: ”Att använda flaskor av en viss form för vissa vinprodukter med skyddad ursprungsbeteckning eller geografisk beteckning har en lång tradition inom unionen, och användningen kan få konsumenterna att tänka på vissa egenskaper hos dessa vinprodukter eller deras härkomst. Dessa flaskformer bör därför uteslutande användas för sådana viner.” Detta motiverar att dessa flaskformer förbehålls de berörda vinerna.

- 31 När det gäller ostprodukter utvidgade ett dekret om den kontrollerade ursprungsbeteckningen ”Beaufort”, nu upphävd, skyddet för ursprungsbeteckningen till den konkava kanten, som är kännetecknande för osten Beaufort.
- 32 I dekret om erkännande av ursprungsbeteckningar för ostar finns generellt bestämmelser om deras karaktäristiska former. I dekretet av den 22 december 2000 om den kontrollerade ursprungsbeteckningen ”Morbier” beskrivs således ostens yttre aspekter och inre sammansättning. I den konsoliderade lydelsen enligt förordning nr 1128/2013 har det numera gjorts en mindre ändring av ostens utseende i produktspecifikationen av ursprungsbeteckningen ”Morbier”.

* Kommissionens delegerade förordning (EU) 2019/33 av den 17 oktober 2018 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1308/2013 vad gäller ansökningar om skydd av ursprungsbeteckningar, geografiska beteckningar och traditionella uttryck inom vinsektorn, invändningsförfarandet, begränsningar i fråga om användning, ändringar av produktspecifikationer, avregistrering av skydd samt märkning och presentation (EUT L 9, 2019, s. 2).

- 33 Det finns således tvivel om tolkningen av uttrycket ”andra förfaranden” i artikel 13.1 i förordning nr 510/2006 respektive förordning nr 1151/2012, som utgör en särskild form av intrång i en skyddad beteckning om förfarandet kan vilseleda konsumenten om produktens verkliga ursprung.
- 34 Frågan är således om återgivandet av de fysiska egenskaperna hos en produkt med skyddad ursprungsbeteckning, kan utgöra ett förfarande som kan vilseleda konsumenten om produktens verkliga ursprung, vilket är förbjudet enligt artikel 13.1 i förordningarna.
- 35 Frågan handlar om att fastställa om presentationen av en produkt som skyddas av en ursprungsbeteckning, i synnerhet återgivandet av den kännetecknande formen eller utseendet, kan utgöra ett intrång i beteckningen, trots att inte namnet återges.
- 36 Cour de cassation beslutar därför att framställa en begäran om förhandsavgörande till Europeiska unionens domstol.

IV. Tolkningsfrågan

Ska artikel 13.1 i rådets förordning nr 510/2006 av den 20 mars 2006 respektive Europaparlamentets och rådets förordning nr 1151/2012 av den 21 november 2012 tolkas så, att det endast är förbjudet för tredje man att använda det registrerade namnet eller ska den tolkas så, att den medför ett förbud för presentationen av en produkt som skyddas av en ursprungsbeteckning, i synnerhet återgivandet av den kännetecknande formen eller utseendet, vilket kan vilseleda konsumenten om produktens verkliga ursprung, även om det registrerade namnet inte används?